

de binnenstad uit te laten malen door de 'Noordmolen' bij de Oostpoort. Via een duiker kon dan vers rivierwater worden binnengelaten. Tevens werd voorgesteld om de grachten en sloten in dit deel van de stad uit te baggeren, opdat 'het verse water door de modderagtige en stinkende gronden niet bedorven worden. Dusdoende soude men (onder verbeetering) dit gedeelte vande binnestad met vers en schoon water kennen voorsien werden, dat seer dienstig voor alle Ingezetenen en Traffijken van dit gedeelte vande stad soude zijn, en een Gesonde en frisse Lugt geven die wegens de volkrijkheid daar seer Noodig en Nuttig is.'⁹⁾ Aan de oorzaken van de vervuiling werd in het plan geen aandacht besteed en het is niet duidelijk of er door de stad ook iets mee gedaan werd.

In het 'Plan De Loos' werd voorgesteld om de deuren van de sluis onder het Vasteland bij eb te sluiten, daarna het water tot aan de vloed voor de sluisdeuren te laten wassen en vervolgens - door middel van het wegslaan van een stempel - de deuren snel te openen. Een grote hoeveelheid water zou naar binnen dringen, 'waar-door eene schuring veroorzaakt zal worden, harder dan een mensch kan loopen, zoodat in weinig tijds al de stank en vuiligheidt zal weg zijn'¹⁰⁾. Het voorstel werd om technische redenen als onuitvoerbaar beoordeeld. In zijn voorstel maakte De Loos gebruik van de techniek van de doorspuiing, dat wil zeggen door het inlaten van een grote hoeveelheid water werd getracht om de grachten en sloten met kracht schoon te spoelen. In een aantal latere voorstellen zou eveneens voor deze techniek worden gekozen.

Voor al de stank van het stilstaande water - welke al in 1775 door Dirk de Loos als ongezond werd gekenschetst - werd in toenemende mate een onderwerp van zorg. Rotterdamse burgers vonden de stank bovenal hinderlijk, maar zij beklagden zich bij het Gemeentebestuur daarnaast ook over de onbruikbaarheid van het water, zowel als drinkwater voor mens en dier als voor commerciële toepassing door bijvoorbeeld brouwers, bakkers en blekers. Het Gemeentebestuur reageerde weinig concreet op deze klachten¹¹⁾.

In 1832 werd Nederland voor het eerst geteisterd door een cholera-epidemie. In 1848/1849, 1853/1854, 1859 en 1866/1867 volgden er meer. De veroorzaker van de ziekte, de in het drinkwater aanwezige cholera-bacil, zou pas in 1883 worden ontdekt. Medici waren echter al direct na de eerste epidemie op zoek gegaan naar de oorzaken van het uitbreken van de cholera. Sommige van deze medici kenden aan het water een rol toe bij het ontstaan van ziekten. Zo wezen de Rotterdamse artsen Mulder en Van der Pant